

پيشه کی:

- نافونيشانى فه کولینى:

ئەف فه کولینە ب نافونيشانى (زمانى چينىن جفاكى د روماناً ئەنتىجاشدا) يە.

ئارمانج هەلبژارتنا فه کولینى:

ئارمانجا سەرەكى ژ ئەنجامدانا ئەف فه کولینى ئەووە كو چ فه کولین ب ئەف نافونيشانى ل دەفەرا بادىنان نین، دیسان مە فیاپە ب ریکا ئەف فه کولینى دياربکەين، کا د جفاكى كودەواریدا و ب تايبەت ل دەفەرا بادىنان، هەتا چ رادە چينىن جفاكى كارتىكرن ل سەر زمانى ئاخشتنا رۆژا يا خەلكى كرينە، بۆ ئەف فه مەرەمى مە نموونە و داتا ژ تىسكتى رومانەكى وەرگرتینە.

گریماننا فه کولینى:

ئەف فه کولینە ل دويف رېبازا (وہسفی - شروفه كاری)، ب مفا وەرگرتن ژ بیروبوچوونىن لابیوفى ل سەر چينىن جفاكى هاتیە ئەنجامدان.

ئاریشە و پرسین فه کولینى:

ئەرى زمانى ئاخشتى دى بېتە رېكەك كو چينىن جفاكى پى بهینە دياركرن؟ ئەرى زمانىن كەسايەتین رومانى ل دويف چينىن ئەوان یین جفاكى د چينگىرېوون، يان گوھورین د سەردا هاتینە؟ ئەرى رېزەيا زمانى كىژ چينا جفاكى د رومانىدا رەنگفەدايە؟

گرنگيا فه کولینى:

گرنگيا ئەف فه کولینى د ئەوى چەندېدا دياردبیت، جفاكى كوردى وەكو پرانیا جفاكىن جیھانى پتر ژ چینهكى بخوفەدگريت، ئەف فه زى دبیته ئەگەر كو جوراجوریا زمانى د ناف ئەفان چينىن جفاكىدا پەيدادبیت، ئەفجا مە هەولدايە دياربکەين كو هەبوونا چينىن هەمەجور د ناف جفاكى كوردیدا ب هەمان شيوهين جفاكىن بیاى نە كو هەر چينەك خودان زمانەكى تايبەتە ب خوفە، ئەف چەندە ب ریکا زمانى كەسايەتین روماناً(ئەنتىجاشدا)هاتیە دياركرين.

سنورى فه کولینى:

بابەت ئەف فه کولینى دجیتە د سنورى زمانانیا جفاكىدا، نموونە و داتايین ئەف فه کولینى مە ژ ئيك رومان ژ دەفەرا بادىنان، ئەوا ب ناؤى (ئەنتىجاش) يا (تحسين نافشكى) وەرگرتیە.

راسپادە:

ئەف فه کولینە دبیته پالدەرك بۆ راسپاردكرنا فه کولەرىن دیتر كو ب شيوهيهكى زانستى و تىروتەسەل فه کولینا ل سەر رومانىن رومانفيسين دیتر بکەن، ئەوژى ل دويف قوناغین مېژووپی يین روماناً كوردى ب گشتى و دەفەرا بەهدىنان ب تايبەت ئەف فه ژلايەكیفە، ژ لايەكى دیترفە راسپاردەيا فه کولەران دكەين كو بزاین نایا رومانفيس كورد و ب تايبەت دەفەرا بەهدىنان شیانە زمانى كەسايەتین رومانى ل دويف ئاست و چينىن جفاكى دياربکەن.

پىكهااتەيا فه کولینى:

ئەف فه کولینە ژ دەروازە و دوو تەوهران پىكدەھیت، د تەوهرى ئىكى ب نافی (چوارچووفەين زمانانیا جفاكیه) كو تیدا بەحسى زمانانیا جفاكى و بوارین زمانانیا جفاكى و تىگەھ و پىناسە و پىفەر و جور و رىكېن دەستىشانكرنا چينىن جفاكى هاتبەكرن و تەوهرى دووى ب نافی (پراكتیزەكرنا زمانى چينىن جفاكى د روماناً ئەنتىجاشدا) يە كو تیدا زمانى كەسايەتین رومانى ل دويف چينىن جفاكى هاتینە دياركرن، ل دویماهیى فه کولین ب چەند ئەنجام و لیستا ژیدەران ب دویماهی هاتیە.

دەروازە: پەيوەندیا زمانى ب جفاكیفە:

زمان ئىكە ژ گرنگترين شيوهين رهوشتى مروفایهتې و زمان نامینتە زیندى ئەگەر جفاك نەبیت، چونكە زمان بەرسفدانەكا پىدقیە بۆ گەھاندنا د نافبەرا هەمى مروفاندا، ژبەر ئەف فه چەندى (فندريس) دىژیت: (د باوہشا جفاكىدا زمان پى دروستبووى)(فندريس، 1951: 35)

ئانكو ب واتايەكا دى زمان دياردەيەكا جفاكیه و ژ ئەوى جفاكى تیدا دروستبووى ژئىكفەنابیت، لەورا زمان ژ دویری ئەف فه هزرى، يان ئاخشتى نینە، چونكە زمان د كیراتیا هەستین تاکە كەسیدا شین دبیت و هەستا تاکە كەسى ب تى رەگەزەكە ژ رەگەزین هەستا كومی كو یاسایا ئەوى ل سەر هەر تاکە كەسەكى دەپتە دانان.(عمر، 2022: 500).

لەورا د شیاندايە پىژین كو ((زمان بریتیه لەو فورمەى، كە هەلگری بیری كۆمەلگەيە ل تاكدا و بېرىش هەلگری كەرەستەكانى زمانە، كە جورا نوەرۆكى زمانە كەى لە كاتى بەكارهیناندا پى دەناسرینەوه)) (ئەمین، 2022: 93). ئانكو زمان ب ریکا شارستانیا مللەتان و سیستەم و دابونەريت و ئاین و رەهەندین عەقلى و پلەيا رەوشەنبیری و دیسان بەرى خودان بۆ ژیاى و كاروبارىن جفاكى یین گشتى... كارتىكرن لى دەپتەكرن، هەر پىشكەفتنەك د لايەكیدا دروست دبیت، رەنگفەدانا ئەوى د ئامرازى دەرىپىندا دروست دبیت(وافى، 1983: 13). دیسان زمان خودبکەكە رەنگفەدانا ئەوى سەمى دكەن، يا ئاخشتنكەر بۆ ریفەبرنا كاروبارىن خو یین جفاكى و بیروباوهر و دابونەريت مللەتى و ئەو شەنگستین ل دويف دچن ژ لایى سیاسى و یاسایى و دادوهرى و رهوشتى و پەروردهی و ژیا نا خیزانى و حەزا شەرى و

بهره‌فیبون بۆ ئاشتی و باوه‌ریا ئه‌وی بۆ موزیک و په‌یکه‌رتاشی و وینه‌گرتی و ئافاکرتی و هه‌می هونه‌رین جوان دکه‌ت و ئه‌فه هه‌می د زمانیدا په‌نگه‌ده‌ن، ب په‌نگه‌کی تابه‌ت د هه‌می شیوه‌باندا وه‌کی ده‌نگ، په‌یف، واتا، یاسا و ده‌ستور و شیواز(وافی، 1983: 14). چونکه ((زمان ژماره‌یه‌کی بۆ کوتای وشه و فریز و رسته‌ش پیکدیت، ل گه‌ل ئه‌وه‌شدا په‌یوه‌ندی نیوان ئاخپوه‌ر و گوینگر له کاتی ئاخوتندا لایه‌نه‌کانی باری ده‌روونی و کومه‌لایه‌تی و ده‌روبه‌ر و شیوازی ئاخوتن و پیکه‌ی ئاخپوه‌ر و گوینگر پۆلی سه‌ره‌کی ده‌بیننله سه‌رخستن و دروستبووی ئه‌م په‌یوه‌ندییه کومه‌لایه‌تییه)) (ئهمین، 2022: 93).

ته‌وه‌ری ئیک: چوارچووه‌ی زمانفانیا جفاکی:

ئیک: زمانفانیا جفاکی:

ب‌واره‌که ژ بوارین زانستی زمانی، به‌لێ ئه‌ف بواره دکه‌فیه‌ لایه‌نی پراکتیکی زمانی، ئانکو دکه‌فیه‌ لایه‌نی زانستی زمان بۆ کاره‌کی، یان زمانفانیا کاره‌کیه و به‌هراپه‌ریا بابه‌تین ئه‌فی زانستی دکه‌فنه د لایه‌نی پراکتیکیدا و ئه‌ف زانسته ژ زانستین نوی ده‌یته‌نیاسین و ل دوامه‌یا سه‌دی پینجی و ل ده‌ستپیکا سه‌دی شیستی ژ سه‌دی بوری هاتیه سه‌ره‌لدان(دمیاطی، 2017: 7). فه‌کۆلین ل ((په‌یوه‌ندییه‌کانی زمان به کومه‌لگه به شیوه‌یه‌کی زانستی بواریکی تازه‌یه، و بۆ شه‌سته‌کانی سه‌دی رابوردوو ده‌گه‌رته‌وه، هه‌ر چه‌نده ئه‌مه واتای ئه‌وه نییه ئه‌م تووژینه‌وه‌یه له‌م قوناغه‌ی مېژوووی زانستیدا داهێنراوه، چونکه که‌لتوواریکی دیرین هه‌یه له تووژینه‌وه‌یه‌ی باس له په‌یوه‌ندییه‌کانی نیوان زمان و پۆشنییری ده‌که‌ن، ئه‌مانه‌ی ئاماژه‌مان پیدان ئیستا به زمانه‌وانی کومه‌لایه‌تی هه‌ژمار ده‌کرتن)) (خۆشناو، 2002: 12).

زمانفانیا جفاکی ل سه‌ر دوو زانستین دی دابه‌شی دوو پشکان دبیت، ئه‌وه‌زی:

1- پراکتیکی: ئه‌ف لایه‌نه‌گریدای کومکرنا که‌ره‌سته و داتاینه، ئانکو مه‌یدانینه.

2- تیوری: ئه‌ف لایه‌نه‌گریدای تیوریا فه‌کۆلینیه‌(عبدالعزیز، 2009: 10).

ئانکو ب ئه‌فی ره‌نگی ((به‌م پدیه قوناغه‌یکه نوی له بواری زمانه‌وانیدا ده‌ستپیده‌کات، ئه‌ویش له ئه‌نجامی تیکه‌لبوون زمانه‌وانی و کومه‌لناسی له گه‌ل په‌کترا و په‌یدابوونی کۆ زمانه‌وانی، وه‌کوو ناوینشان و بابه‌تیکه سه‌ره‌به‌خۆ له یه‌ک ز ئه‌نجامدانی تیروانین و لیکۆلینوه‌ی زانستیان، وه‌کوو بابه‌تیکه زانست)) (ئهمین، 2022: 53). ئانکو ئه‌ف زانسته وه‌کو (ترادیکه‌ل) دیژیت: (کو فه‌کۆلینه د بواری زمان و بواری جفاکیدیه‌) (هدسن، 1990: 32). واته ئه‌ف زانسته ل سه‌ر ده‌ستی هه‌ژماره‌کا مه‌زن ژ زانایان پشکه‌فنه‌کا مه‌زن ب خۆفه دیت، وه‌کی لایه‌نه‌کیه‌ و فیشمان و فرگسون(عه‌لی و عه‌بدوللا، 2011: 21). ئه‌فجا گه‌له‌ک پیناسه بۆ زمانفانیا جفاکی هاتینه‌کرن و هه‌ر ئیک ب لایه‌نه‌کیه‌ گریده‌ت، هه‌ندک پیناسه ده‌کن و دیژن: (کو ئه‌و زانسته فه‌کۆلین ل هه‌لچووینی ئه‌وا د نافه‌را لایه‌نین ره‌وشی مرو‌فایه‌تی و بکاره‌ینانا زمانی د ریکه‌ستنا جفاکی بۆ ره‌وشی زمانی دکه‌ت و هه‌نده‌کین دی دیاردکه‌ن کو زانسته‌که فه‌کۆلین ل سه‌ر ناریشین دیالیکتیکین جوگرافی و دیالیکتیکین جفاکی و دایگلسیا زمانی و کاتیکرنا لیکگوهور د نافه‌را زمان و جفاکیدیا دکه‌ت و هه‌نده‌کین دیژن فه‌کۆلین ل زمانی ژ لایه‌نی په‌یوه‌ندییه‌ی ب هۆکارین جفاکیه‌ دکه‌ت، وه‌کی: چینین جفاکی و ئاسی په‌روه‌ردی و جووری په‌روه‌ردی و ژی و په‌گه‌ز و په‌هوریشال و دیسان د شیاندایه بیژن کو ئه‌و زانسته ئه‌وی فه‌کۆلین ل زمانی و په‌یوه‌ندییه ئه‌وی ب جفاکیه‌ دکه‌ت(دمیاطی، 2017: 8).

دوو: بوارین زمانفانیا جفاکی:

زمانفانیا جفاکی کار ل سه‌ر گه‌له‌ک بابه‌تین گرنگ بین زمانی د جفاکیدیا دکه‌ت، هه‌روه‌سا گه‌له‌ک بیروبووچوون ل سه‌ر ئه‌فان بابه‌تان هه‌نه و هه‌ژمارا ئه‌وان بابه‌تان کا چه‌نده و دیسان کا چ دچیه‌ت د بواری ئه‌فی زانستیدا، یان ل گه‌ل هه‌نده‌ک زانستین دیر تیکه‌ل دبن، ژبه‌ر ئه‌فی چه‌ندی بۆچوونا (هالیدی) سنۆر و بوارین زمانفانیا جفاکی ب هویری دیاردکه‌ت، وه‌کی: جووت زمانی و فره‌ زمانی و فره‌ دیالیکتی و پلان و گه‌شه‌کرنا زمانی و جووراجووریا زمانی و زانستی دیالیکتیکین جفاکی و زمانفانیا جفاکی و په‌روه‌رده و فه‌کۆلینین وه‌سفی بۆ سه‌روه‌ری زمانی و فه‌گوهاستنا ئاخستی ژ زمانه‌کی بۆ زمانه‌کی دیر و هۆکارین جفاکی د گوهورپنا ده‌نگ و رستاندا و تیورا ئه‌ری و سیسته‌می زمانی و زمان و جفاک و په‌یوه‌ندییه‌ شارستانی و پشقه‌چوونا زمانی ل ده‌ف بچوویکان و دابونه‌ریتان و فه‌کۆلین ل سه‌ر تیکستان (نهر، 1988: 24-25). له‌ورا یا گرنگ ئه‌وه کو زمانفانیا جفاکی فه‌کۆلین ل سه‌ر ئه‌وان جوداهین جفاکی دکه‌ت، ئه‌وین ب شیوه‌یه‌کی ئاشکرا د جفاکی زمانیدا ده‌ردکه‌فیت و جوداهین زمانی د نافه‌را چینین ژئیکجودا توماردکه‌ت، هه‌روه‌سا گوهورپن و فه‌گوهاستنا جفاکی ژ چینه‌کی بۆ چینه‌کا دیر دبیت و دیسان کارتیکرنا ئه‌وان شیوه‌یین زمانی، ئه‌وین که‌سایه‌تین هه‌ر چینه‌کی ده‌له‌بژیریت دیاردکه‌ت، دیسان فه‌کۆلین ل سه‌ر تابوین ئاخستی، یان په‌یفین تابو و ده‌رپینین زارا‌ف و دیاردا وه‌گرتنا زمانی و گه‌له‌ک بابه‌تین دی دکه‌ت(دمیاطی، 2017: 10).

سی: چینین جفاکی:

أ-چه‌مک و پیناسه‌یین چینین جفاکی:

هه‌بوونا چینین جفاکی تشته‌کی بنگومانه، چونکی ئه‌و ئیک ژ ئه‌وان هۆکارانه ئه‌فین جوداهین جفاکی په‌یدادکه‌ن، زیده‌باری هندی کو هه‌بوونا به‌ژ و به‌رچاف یا چینین جفاکی کارتیکرنا کا دیار ل سه‌ر زمانی دکه‌ت، چونکی ژ سروشتی زمانیه کو هه‌رده‌م ل گه‌ل ئه‌فان سه‌روه‌ران بگونجیت و پیدفین ئه‌فان هه‌می چین و کومه‌لان بجه‌ینیت. له‌ورا ئه‌فه ئیک ژ ئه‌وان هۆکارانه جووراجووریا زمانی په‌یدادکه‌ت، چونکی زمان دیارده‌یه‌کا جفاکیه و هه‌بوونا ئه‌فان چینان د ناف جفاکیدیا د ناف زمانیدا ده‌یته‌ره‌نگه‌فان. (شه‌ریف، 2010:

33). نانکو یا دیاره کو هر جفاکه ژ چه ندين چين و کومه لپن مروفایه تیپن جودا جودا پیکدهیت و ئەف چینه ژ لای ئابوری و رهوشه نیبری و سیاسی و ئاستی جفاکیفه دجودانه، وه کی: چينا زهنگين و خودان پاره و ماقیلان، بهرامبر چينا بهلنگاز و هه ژاران، ههروهسا چينا رهوشه نیبران بهرامبر نه خوینده واران، دیسان هه بوونا چه ندين جوداهیین گریډای ب نه ژاد و بنه مال و کار و پیشه و جهی ئەوان د چالاکیین جفاکیدا (بشر، ؟: 198). ئەفجا زمانزان و شهه زایین زمانی هه تا رادهیه کی د ریکه فتنینه، ل سهر پیناسه کرنا چینین جفاکی، چونکی چینین جفاکی فیجا چ چينا نزم، یان نافنجی، یان بلند بیت جوداهی و هه فپشکی د نافهرا ئەواندا ژ لای باری جفاکی و ئابوری و د درکاندا ئاخفتنی و فرهه نگیډا یا هه ی، ب ئەفی شیوهی ل خواری :

چینین جفاکی: (ب شیوهیه کی گشتی زارافه که بو دانه نیاسینا مروفان دهیته بکارهینان و ئاخفتنکه که هه فپشک د نافهرا واندا یا هه ی، وه کی چينا رهوشه نیبر و خوینده فانان بهرامبر نه خوینده واران (Yule, 2006: p206). له ورا چینین جفاکی دهینه پیناسه کرن : بریتیه ژ وان (تاکه کهس و خیزانین و چه ندين تایبه تمه ندين دیار ل دهف وان هه ی، وه کی هیژ و دراف و سامان و ماقیلی، ههروهسا ئامازی ددهته کومه که مروفان ئاسته کی ئابوری پی بهرچاف پی هه ی، نانکو چینین جفاکی ل دویف ئاستی ئابوری دهینه دابه شکران) (عبدالعزیز، 2009: 258). واته چینین جفاکی پیکهاتیه ژ کومه که مروفانه کول دویف هنده که هۆکاران، وه کی: کار، درامه تی، جهی ئاکنجی بوونی، ژ گروپین دیتر جودادبن

ب- میژوویا چینین جفاکی:

میژوویا پهیدا بوونا چینین جفاکی ل جیهانی و ب تایبه تی ل ئەوروپا بو شوره شا پیشه سازی دزفریت، چونکی ل پیش ئەفی شوره شی سیستمی دهره به گاتی ل سهر جفاکی زالبوو، هه ر دهره به گایه تیه که دیالیکته که سهر به خو هه بوو، به لی ل ده می شوره شا پیشه سازی سهرهلدای و سیستمی دهره به گایه تی نه هیلا و سهرمه دار پی جهی ئەوی سیستمی که فن گرت، یه که یه که جفاکی یا نوی ژ کریکاران هاته دروست کرن و ب ئەفی چه ندی دهولت پالدا گرنگی بدهته فیترکن و زانستی و ژ ئەنجامی ئەفی چافدانی چینه که نوی پهیدا بوو و ب چينا نافنجی هاته نیاسین (عبدالعزیز، 2009: 266).

له ورا دروست کرنا ئەفی باری د جفاکیدا کارتیکنه که بهرچاف ل سهر لایه نی زمانی کر، ئەفجا هه ر چینه کی دیالیکته که تایبه ت ل دویف کار و پیشه یین ئەوان هه بوو و هیدی هیدی دیالیکتین جوگرافی لاوا بوون و دیالیکتا پایته ختی ل سهر دیالیکتین باژیر و هه ریمان زانبوو (عبدالعزیز، 2009: 261).

نانکو زمانزانین د بواری دیالیکتیدا کار دکر ل دهستی پی گرنگی دا ئەوان جوداهیین د نافهرا دیالیکتاند و به لافبوونا ئەوان یا جوگرافی و دروست کرنا ئەتله سین زمانی و دهستنی شانکرنا ئەو هیلین د نافهرا دیالیکتاند هه ی، به لی پشی سالا (1960) زانایین ئەمریکی و ب تایبه تی (Hans Kurath, William Labov, Raven McDavid) گرنگیه که مه زتر دا ئەوان جوراوجوړی ب چینین جفاکیفه گریډای، پتر ژ لایه نی جوگرافیفه (افیتش، 2000: 126).

فه کۆله رین زمانی ل دهستی پی هزر ل هندی دکر، ئەف جوراوجوړی زمانی ب شیوهیه کی به ره لای د ناف زمانیدا دروست بیت و ب جوراوجوړی ئازاد (Free Variation) دا نیاسین، به لی پشی سالا (1966) زمانفانی ئەمریکی (Labov) ی فه کۆلین ل سهر ئەفان جوراوجوړی زمانی کرین و گه هشته ئەوی ئەنجامی کو ئەف جوراوجوړی زمانی یا ئازاد نینه، به لکو بو چینین جفاکی دزفریت و ده می (Labov) ی فه کۆلین ل سهر ئاخفتنا باژیری (نیویورک) کری، چونکی نیویورک ژ کومه که ته خ و چینین جودا پیکدهات و (Labov) ل پیش وهخت تیبینا هندی کر کو دهنگی /r/ د هنده که فورمین په یفاندا دهیته درکاندن و د هنده که فورمین دیین په یفاندا ناهیته درکاندن و (Labov) گه هشته ئەفی ئەنجامی ده می تیبسته که ل سی فروشگه هین جودا جودا و ل سی جهین جودا جودا ل باژیری نیویورک کری، چونکی خه لکی ئەفی باژیری ل دویف ئاستی خو پی جفاکی سهره دانا ئەفان فروشگه هان دکر و شیا دهنگی ئەوان تومار بکهت، وه کی:

فروشگه ه	ئاست	پرسیار	شیوه پی درکاندن
Saks fifth arenu	بلند	For floor	د هه ردوو په یفاندا دهاته درکاندن
Macy, sfthunq	نافنجی	For floor	درکانده که جودا هه بوو، هنده که جارن درکاندن و هنده که جارن نه درکاندن
Siklein	نزم	For floor	د هه ر دوو په یفاندا نه درکاندن

(Labov) گه هشته ئەوی ئەنجامی کو ئەف جوراوجوړی زمانی بو چینین جفاکی دزفریت (هدسن، 1990: 249).

ج- پیهه ر و جوړین چینین جفاکی:

سه بارهت جوړین چینین جفاکی گه له که راو و بوچوونین جودا جودا ل سهر یین هه ی، ئەفه ژ ی فه دگه ریته هندی کو پیهه رین ژ ئیکجودا بو دهستنی شانکرنا ئەفان چینین جفاکی یین هه ی، دیسان تایبه تمه ندين هه ر جفاکه کی ژ جفاکه کی دیتر د جودانه، به لی ب شیوهیه کی گشتی مه سی چینین سهره کی یین هه ی، ئەوژی (بلند، نافنجی، نزم) و فه کۆله ر و زانایین زمانی ل دویف پیهه ر و جفاکان جوداهی ئیخستیه ل سهر ئەفان چینان.

د زمانفانیا جفاکیدا پیفانا چینین جفاکی د ناف جفاکیدا ب دوو ریکن سهره کی دهیته کرن:

1- ٹیک پیفر: سه بارت ته وان فه کولینانه، یین ب تی پیفرهک بو پیفانا چینین جفاکی بکارهینای کو پترین پیفره پیسهی د ته فی بواریدا یی هاتیه بکارهینان، وه کی ته وه کولینا (Macaulay) ل سهر دیالیکتا غلاسکو کری و ب تی پالپشتیا خول سهر هوکاری پیسهی بو دابه شکرنا چینین جفاکی کریه کول سهر چوار چینان دابه شکر بوون، ته وژی:

-چینا ٹیک: خودان پیسه و ریقه بهر

- چینا دووی: خودانین کولافین سپی کو خودانین کارین دهستی د نافدا نین

-چینا سئی: خودانین کارین دهستی یین شههرهزا

-چینا چواری: ته وین د کاریدا د شههرهزا و نه شههرهزا

دیسان (Horvath) پالپشتیا خول سهر هه مان پیفره کر و د نه جامدا سی چینین جفاکی دهستنیشانکر، ته وژی:

-چینا نافه راست (خودان پیسه و خودان پیسه یین شههرهزا)

-چینا کریکاران یا بلند (کریکارین شههرهزا)

-چینا کریکاران (کریکارین نه شههرهزا) (جاسم، 1993: 38-39).

2- فره پیفره: ریکا فره پیفره بو ٹیکه مین جار ژ لای (Labov) ی هاتیه بکارهینان، ده می د فه کولینا خودا پالپشتیا خول سهر پیفره ی تابوری و جفاکی دانایه و ته ف هه دوو پیفره ل سهر سی خالان دابه شکر:

- پیسه (خودانی مالی)

- رهوشه نیبری

- دراغی خیزانی

ته ف هه سی پیفره ل سهر چوار چینان دابه شکر، ته وژی :

-چینا نزم

-چینا کریکاران

-چینا نافه راست

- چینا نافه راست بلند

ههروهسا (Detroit) ی د فه کولینا خودا سی پیفره دهستنیشانکر :

- رهوشه نیبری

- پیسه

-جهی ناکه نجیبوونی

کومکرنا خالین ته فان هه سی پیفره ل سهر چوار چینین جفاکی دابه شکر، ته وژی:

-چینا نافه راست بلند

-چینا نافه راست نزم

-چینا کریکاران یا بلند

-چینا کریکاران یا نزم

ههروهسا (Trudgill) شه ش پیفره د فه کولینا خودا بکارهینا بوون، ته وژی:

-کار

-رهوشه نیبری

-داهاتی

-جاده

-جهی ناکه نجیبوونی

-کاری بابی

ژ نه جامی ته فی چه ندی پینچ چینین جفاکی دهستنیشانکر، ته وژی:

-چینا کریکاران یا نزم

-چینا کریکاران یا نافنجی

-چینا کریکاران یا بلند

-چینا نافنجی یا نزم

-چینا نافنجی یا نافه راست

ديسان (Petyt) د فەكۆلینا خۆدا ئەوا ل سەر دیالیکتا رۆژئاڤا یورکشری یا ئنگلیزی کری، پالپشتیا خۆ ل سەر پینچ پیفهران دانابوون، ئەوژی:

-رەوشە نییری

-پیشه

-داهاتی

-جەئ ئاکەنجیوونی

-شیوازی ژیری

کول سەر پینچ چینین جفاکی دابەشکریوون، ئەوژی:

-چینا کریکاران یا نزم

-چینا کریکاران یا نافنجی

-چینا کریکاران یا بلند

-چینا نافنجی یا نزم

-چینا نافنجی یا نافهراست

هەر وەسا هەندەك فەكۆلەرین دی د فەكۆلینین خۆدا پالپشتی ب تئ ل سەر دوو پیفهران کریوون، وەکی (Hundley) کول سەر دیالیکتا ئوسکوئلندا یا ئنگلیزی کریه، ئەوژی:

-رەوشە نییری

-کار

ل سەر ئەف چەندی سئ چینین جفاکی دەستنیشانکرن، ئەوژی:

-چینا کریکاران

-چینا نافهراست

-چینا نافهراست یا بلند. (جاسم، 1993: 36-37).

د-رینکا لابوفی د دەستنیشانکرن چینین جفاکیدا:

فەكۆلین ل سەر جۆراوجۆرین زمانی ب رینکا فەكۆلینا چەندایەتی یا ئاخفتنی دەیتە کرن و ئەف رینکا ژ گرنگترین رینکین زمانفانیا جفاکی دەیتە نیاسین، چونکی ب رینکا ئەفان فەكۆلینان ئەنجامین هویر و زانستی بەدەستفە دەین و ئەف ریبازە پالپشتیا خۆ دانیتە ل سەر ئاخفتنی نە نفیسی، بۆ مەرەما نیاسین و دەستنیشانکرن زمانی رۆژانە و دیارکرن ئەوان پەیوەندیین د نافبەرا گوهورینکەرین زمانی و جفاکیدا هەین، چونکی ئەفان گوهورینکەران هەندەك تایبەتمەندیین ب بها هەنە و ب رینکا ئەوان چەندیین بهایین جودا و جۆراوجۆر ل باری تاکە کەسیدا دیاردبیت (هەسن، 1990: 234-236).

سەرەرای هندی ئەف فەكۆلینە ب رینکا هژمارەکا ریبازان دەیتە کرن، وەکی: (نموونا پولینکری) و (ژینگرتنا بەرسفدانا خۆی)، بەلی گرنگترین رینک (ریبازا لابوف یا کلاسیکیه) و پراکتیکرنا ئەوی ژ ئەفان پینگافین خواری پینکدهیت:

1-هەلبژارتنا ئاخفتنکەر و بار و گوهورینکەرین زمانی.

2-کومکرن تیکستان.

3-نیاسینا گوهورینکەران، کا چ گوهورینکەر ل جەئ ئەوان د ناف تیکستاندا دەیتە بکارهینان.

4-دروستکرن فەكۆلینە کا ژمیریاری.

5-شروؤفە کرنا ئەنجامان (هەسن، 1990: 244).

هەر وەسا دەمی (Trudgill) ل زانکویا ریدینج ل ئینگلترا ب رینکا ریبازا (جافپیکهفتنا ل پینچی هاتیە دەستنیشانکرن) تیبستا خۆ ل باژیری نوریج کری (Trudgill) ی ئەف باژیره هەلبژارت، چونکی جەئ ژ دایکبوونا ئەویە و ئەوی پیرانین ل سەر بنیاتی جفاکی و ئەکسنت شیوازیین خەلکی ئەوی هەبوون، هەر وەسا دشا جافپیکهفتنن خۆ ب ئەکسنتا باژیری نوریج بکەت و (Trudgill) ی، ب ئەف رینکی هاندەرەکا دا خەلکی کو ب شیوهی سەروشتی باخشن و ئاخفتنکەر ل دویف پلانەکا بەرهفکری دەهاتنە ژینگرتن و ل قوناغا ئیککی چوار جەه نواندنا چوار جۆران ژ خەلکی ژ لای جەئ ئەوان د جفاکیدا دپشکداربوون و (Trudgill) ی ل دەمی ژینگرتنا خەلکی هەزرا هندی دکر پشکدار تازە نەهاتبەنە باژیری و تیبستا ئەوی ژ (50) کەسان و (10) قوتابیان پیکهاتبوون و (Trudgill) ی ل دویف پینگافین (Labov) ی چوو و ب تایبەتی بۆ دیارکرن چاوانیا جافپیکهفتنی و ریفهبرنا (Trudgill) ی داخواز ژ پشکداران دکر پارچەکا پەخشانی و لیستەکا پەیفان بخوین و گوهورینکەرین زمانی ل پيش وخت هاتبوونە هەلبژارتن و هەر کەسەکی ژ ئەوان (60) مروؤفان د جوار باراندا تاقیکرن:

1-د باری ئاخفتنا فەرمیدا.

2-د باری ئاخفتنا نه فهرمیدا.

3-د باره کیدا کو ئاخفتنکه ب دهنگه کی بلند دهقی بخوینیت.

4-پاشان ل دوماهی ئه و پهیقین ئیک ل دویف ئیک دخواندن.

ئه فجا (Trudgill) ی (16) گوهورینکه ره هه لبارتیبون، به ل ل فیزی پرتووکی ب تنی نامازه دا گوهورینکه ری (ing) و ئه ف فورمه ب شیوه کی جیاوا ژ لای خه لکی باژی نوریج دهاته درکادن، بۆ نموونه: د په یفا (going) دا، (ing) ب دوو شیوه یان دهاته درکادن، یا ئیکی (going) و یا دووی (goin) و پستی تییست ب دوماهی هاتی دیاربوو، جوداهی د درکادن ئیدا بۆ چینین جفاکی دزفریت (هدسن، 1990: 254-257). ئانکو ب واتایه کا دی (Labov) دبیینت کو فه کۆلین ل سهر په یوه ندیا زمانی ب چینین جفاکیفه، وهل مه دکهت کو ئه م جورا جوریه کا بهرچاف د ناف زمانیدا ل دویف چینا جفاکی بین، بۆ نموونه ل سهر ئاستی دهنگیفه ئه م دشین چهند دیالیکتان دیاریکه یان ههروه سال سهر ئاستی یاسایین ریزمانیژی، ئه م دشین چهند دیالیکتین ژئیکجودا یین گریدای ب چینین جفاکیفه بین، کو بههراپتیا جارن دبنه جورا جوریه په یفان، ئانکو ب واتایه کا دی ئه فه ئه وی چهندی بۆ مه دیار دکهت کو په یوه ندیه کا دیار و بهرچاف د نافهرا چینا جفاکی و بکاره یانین ژئیکجودا بۆ زمانی یین هه یان و بۆ ئه فی چهندی برنستونی ب شیوه یه کی گشتی دوو جورین زمانان دیار کرینه، ل دویف جهی چینا جفاکی، ئه وژی:

زمانی فه رمی: ئه ف زمانه یی گریدایه ب چینا نافه راست و ئه ف زمانه یی گریدایه ب گه نگه شین ئه کادیمیفه.

زمانی رۆژانه: ئه ف زمانه یی گریدایه ب چینا نزمفه، یان کریکاران و د هه لویستی نه فهرمیدا دهیته بکاره یان (دمیاطی، 2017: 25-26). د جفاکی کورد هواریدا و ب تاییه تی ل هه ریما کوردستانی هه بوونا چینین جفاکی وه کی هه ر جفاکه کی دین جیهانی یا بنگومانه و نه خاسمه پستی سه ره لدا نا (1991) ی و کارتیکرنا هۆکارین نوی یین سیاسی و ئابوری و جفاکی ل سهر ئاستی ژیریا خه لکی هه ری می، ئه ف هۆکاره بووینه ئه گه ری هندی پتر ژ چینه کی ل هه ری می په یدان (نزم و نافنجی و بلند)، به ل کارتیکرنا ئه فان چینان وه کی چینین ل باژی نوریج نیویورک و بریتانیا ل سهر زمانی یا دیاره نینه، چونکی ل هه ریما کوردستانی هه ر چینه کی دیالیکتا خو یا تاییهت نینه، وه کی ل باژی نوریج نیویورک و بریتانیا یا بهرچاف، ب واتایه کا دی ئاخفتنا تا که سه کی ل هه ولپری، یان دهۆکی، یان سلیمانی، ئه گه ر ل چینا نزم، یان نافنجی، یان بلند بیت، وه کی ئیکه و ب تنی جوداهی دی د فه ره هه نگیدا دروستبیت، ئه گه ر خو ژ چینه کی بۆ چینه کا دی هاته فه گوهاستن و گوهورینکه ری زمانی ل وهلاتین وه کی نیویورک و بریتانیا جورا جورین زمانی دروستکه ن، ئانکو هه بوونا چینین جفاکی ل وهلاتین رۆژتافا یا بهرچافه و کارتیکرین ل سهر زمانی دکه ن، به ل هه بوونا ئه فان چینان د ناف جفاکین کورد هواریدا نینه، چونکی ئه و بارودوخین جفاکین رۆژتافای یی هاتینه دروستکرن، وه کی ئه وان بارودوخانه نینه، ئه فین جفاکین کورد هواری یی هاتینه دروستکرن، وه کی ل ده فه را بادینان ل سه نته ری ئامیدی درکادن /r/ ی، یان سفکرنا ئه وی ل بههراپتیا په یفاندا یا دیاره و ب تنی ئه ف دیارده یا گریدایه ب ئه وی ده فه ریقه (احمد، 2017: 152). واته گوهورینا دهنگان د زمانی کوردیدا نابیهت هه گه ری ئه وی چهندی کو ئه م بشین چینین جفاکی یی دیاریکه یان، به ل گوتنا په یفان د ناف ئاخفتنا خه لکیدا دبیهت هه گه ره ک کو ئه م بشین چینین جفاکی ده ستنیشانبکه یان، له روا ئه فی چهندی کارتیکرنا خو ل سهر تیکستی نفیسی یین کوردی هه نه و ب تنی ب ریکا په یفان ئه م دشین ئه وان چینا ده ستنیشانبکه یان، ئه فجا مه تیکستی رۆمانی هه لبارتیه وه کو ژانره کی نزیکی زمانی ئاخفتنا رۆژانه یا خه لکی داکو بشین ب ریکا ئه فی تیکستی چینین جفاکی ب ریکا ئاخفتنا کاره کته ره یین وی دیاریکه یان.

تهوه ری دووی: پراکتیزه کرنا زمانی چینین جفاکی د رۆمانا ئه نتیجاشدا:

ژ	پارچین رومانی	لاپه ر	چینا نافنجی بلند	چینا نافنجی	چینا کریکاران	چینا نزم
1	تهمام بری، ئه ز ژی هه رتم وه ها دیژم: ب تنی ل فان ده فه ران ئه م قیمه تی چار وه رزین کوردستانا به هه شت دزانن. ئه ف حه قیقه ته که ژ حه قیقه تین تیوریا زانستی کو هه ر بوونه وه رک نکاره خو ه ل بن باندورا گو هه رتین خو ه زای یین ئه تموسفیری و جیوگرافی یین هه ر مه نته قه کی بگه ر.	9		v		
2	ئه فه گورگوک ل کووده ری مریه، برایی من سه یدا ی شه یدا به یته دناف غازی دا سه را من بدهت؟!... لی من نه هتلا و وی ب یاریقه گوت: ((برا خو ه دلی ته ناچییتی تو چایا مه ژی فه خووه ی)).	-21 22			v	
3	به ل هه فالنو: ئه م چ قاس ب نافی ناشیونالیزمی بکن، قیمه تی دو قرووشان نا که، ب تنی ئه م خو ه دخاپینن. به تر ژ یازده سالان... ته نیا و ته نییا، ئه ز سه خمه رات دۆزا کورد و کوردستانی، ل ژیر درووشمی ((یان کوردستان یان نه مان)). بوومه پشیمه رگه. هه قیقه تا وی ئه ز دورنده ک هه مه ج و زور	43		v		

					بیژدان و نه زانبووم. ب نافی کوردینیا دهر، مه زترین تیکدر و مخه ریبووم.	
v			47		یا هو، ئیوه زانییه هه ریمی کوردستانی، ل دووف راپوره کا ئه مریکی، دی دهست ب فرۆشتنا مازۆتی کت؟! ئیدی مننه تا دژمنان ل کیری شهیدی هه هه هه هه؟!	4
	v		49		راسته کاکه شهیدا، مینا مندالان د فکره، هه هه، لی ئه ز ژی ب وی ره مه، تو هزر... هیشتا دهستور و قانونین مه، گوپالی ئاغای و شیرئ مه لای بن، که رتی فرۆشتنی نهوت چۆن بهرده سه ئیت؟! له بیرتان نه چیت... و ل داوییی پترۆل بو دژمنان نه ما، ئه و کاته ریشه که م به زوهای بتراشن.	5
v			52-53		ما ئه ز دا هیمه کۆلانین خه لکی، هه که ب ناسین وان گه وادان نه بایه، ئه وین حزب بو بهرزه وهندیین خوه پاون کری؛ تایهت ئه و شاخلیچی کۆره که، کولا وی کولا بهر سه ئیله گینه؟ به لی چه پهر مه هرا نی، هه که ئه ز مامه ساخ من ئه و تۆل بو ته هیللا، هه که نه شاخی من بی دی ژئ بشکیت ستۆی من بشکیت، پاشی ب نافی قه حبا گازی من بکه.	6
v			57		هه ی هه وار ما نه جه ریمه یه، قۆنده هه ک وه ک نه رۆی قاسۆ وی زره پۆسته ی وه ر بگریت؟!	7
v			68-69		هه ر وه ک ژ نوو گانه کا ئه ل ترۆنی ل گه ل بیژنه کا ئیچه دکه ی. راسته هیشتا شوخی ب دروستی نه گه هشت بوو گوپیته کا خوه شی، ده می ته سه رافکا فالاکرنا گری خوه نژیکه گه هاندیه بن پین خوه و پاشی تو پشتدشیف بووی	8
v			69		ئه ده بسز، تو چاوا فان گۆتتا دیژیه دایکا خوه؛ ما پشتی ئه وی من ب عشق و ئه فیینی شووی کری، گدیبا به ک هه یه به ری خوه ژئ بده ته من؟!	9
		v	71		د سه ر هندی را مه دو ریک ماینه. ئیک تو بچی عه سه که ریا خوه هه که نافی ته هات، مه سه ئولی فرقی و هه فالین ده وه عدی دایه من کو فه و جه کا خه فیف بو من ژئ فه که ن، هینگی دی ته ژ عه سه که ری سه حب که م و تو دی بییه معاوی من و دی که فییه خیرا خودی. یا دووی هه ر نوکه بییه مو عتمه دی مه و دیبو ته هه ویه کا ئیسته ی خباراتی چی که ین و هه تا نافی فه و جا مه ده یته.	10
		v	76		پشتی نفیژی ته و هه فاله کی خوه بی پۆلۆنی ل مزگه فتی شه ره ده ف ل سه ر بابه ئی جوداهی ل نا فه را تیرۆری و جیهادی کریبو. هه فالئ ته بی پۆلۆنی و به ری ساله کی بوویه بسورمان، رژدبوو کو ئه وین خوه ب بهرزه وه ندییین کافرانه د به قینن مجاهدن و دی چنه به هه شتی، لی ته نه فره ت ل وان دکرن کو تیرۆرستنو دژی مرۆفایه تیینه.	11
		v	84		کاکه شهیدا، هه که ئینسان زۆر ته ماع نه به، خوا به زیادی بت، به شی مرۆف و زیاد ژئ ده مینیته وه. گرنگ ئه وه، ئه م ئازادین و قانونا هه ی و شاخدار، کیله داری و په نجداری، هه که جاریک تو ببینی ژئ، ئه و کات زانبه ئه فسانه یه و هیچ راستیه ک ژئ ره تونه یه.	12
	v		91		شهیدۆ، وه ره شوونا من جو ئی بکه، ئه ز دی چم تو ئی ئینم. ته فه رمانا وی رته دکر و ئه و ژئ کهر بی ده ات، جو هاله کی فالاد ده ستی وی دا بوو، ته هزر کر ل ناف چاقین ته ددا و تو ده افیتییه د ناف گو هیین توویا د حه وشئ دا و ته ژ نشکه کیقه دیت کود ایکا ته یا ته له دین یا ل شوونا ته دناف گو هیین توو شه میی رادگریت و ده ستین خوه یین ب چاقین خوه فه نابن. ته دکره هه وار و به ری ده یکا ته بکه فت، با بی ته دایکا ته ده یلا و ل چنگلی ته ددا و ب زۆری ده ستکی هنجاری دکره د ده ستین ته دا و شفتانه ک ل که ماخین ته دا و ته ژئ شفتانه ک ل که ماخین گای ده ستی راستی دا و زیچکه ک ده افیژت و ل ملی ته ددا، لی نه دئیشا و ته هه ر ئه و ده اژۆتن.	13
v			94		زمناکۆی هنده ک ره فتراین نیره مو ئی ل ده ف هه ین، ب گرنژی نه کۆمیتنا خوه ده رباره ی جوانیا ستایی پرچا ته دو باره کر. ته به رسف کره بیده نگ و د لی خوه دا گۆت: نه کو ئه ف لاوکه ژئ قۆنده ه بت؟!	14
v			103		کاک شهیدا، من جو جارن، به رسفا زاروکین دنارزن نه دایه، هه تا کو به رسفا منداله کی مینا ته بده م! وی به رسفی که ربا ته په نکیا بی په قاند و ده نگئ ته بلندتر لی کر و هنده ک گو تنین د نه هشییا ته دا ده ریخستن و ئیدی ته نه زانی	15

				تو يې دېږته: تو جاشی و بايې ته جاشه و سه روکې ته شېست و شهش جاران جاشه!... ب راستی کاک شهیدا، من چو جاران شهري ژنان ژي نه کړييه؛ هه که نهز دشيام بيژمه ته کالين ته چهته نه و سه روکې ته ژي نوت و شهش جاران چهته يه.	
16	v		104	کاکه کاويس، نه في گهلهک دريژ کر، نه کره جارهک و دوجار، نه فه مه نيکودو نياسی، نه ف خوپرييه يې ناخفتن ب تيفگل ديږت و نيهانا من دکهت ، من ههر دگوت: هه فالينيه و نه مي ل غهريبييا، مه سه له ب دووماهيك هات؛ فيجا دفتت نه ف نه چومرو ف هه يته نه ده بداني، چونکي نه ده بسره کي خوپرييه!	
17	v		105	تو دزانی کاکه کاويس، ژ شاخين وی دياره، نه ف شهيدايه هند کورفه هم و پاشفه مايه، نه ف پتر ژ ساله کتيه هاتييه ئورؤپا؛ هيشتا گانهک نه کرييه و ب هيقييا ئيبليسي- و دهسته پرافنه هه هه هه. ئيستال ل ليره بايه، نه و دا شيت بت. ب راستی کورپيه که ژ وی کيمه!	
18	v	v	121	پشتی هه فالين کورين ته ژي وهک ته پله يا کادريي وه رگرتي. ئيدي ته خوه ل بهرانبهر نه ريمان قاسم يې ناسيار ب چه پهری مه هرائي بهر پرسی چه قلکي روژه لاتی نه ديت و ب کريتيرين شيوه به رسفا ته دا! ... وی ژوی چاقسوريي ده بانجه بو ته کيشا و فيشهک بهر بهر کره د سهري لاته را و ب پيرؤزيين خوه سووند خوار؛ هه که جاره کا دی تو به حسي- بلندرنا پله يا خوه بکه ی، نه و تزی سهري ته رساس بکهت و رووفيكين ته بکه ته خوارنا تهير و ته والی و ناخفتنا خوه ل گهل گفاشتنا گوھين ده بانجی ل سه ر جيھنيکا ته ب ناخفتنه کا هه تا تو دمري شوونا کارتیکرنا وی ساخ نه بت ب دووماهی ئينا و گوت: ((هه ی خوپري، تو جاش کوري جاشی، هه ما ده ستي خوه بده سهري خوه، نه فا حزبي دايه ته ژي تزي که فلي ته يه. هه که نوکه نه م کونييا خيانهت و دزيين ته فه کهين، دفتت ئيدي تو نانی ل سه ر دونيا يي کهر نه که ی!)).	
19		v	129	نه زبه نی، نه ز و سکر تيژي نه دهر بهند محو ل شهري براکوئيي پیکه ف بووين. ژيلي هندي ب راستی ديروکا قاره مانی ه ميرخواسييا ته د حزبي دا ناهيته ژيبرکن، هه که هوين نه بانه هينگي نه و خائين دا ده فراه مه هه ميي گرن و نامووس و شه ره فتن مه شکين! به لي نه زبه نی تو حساب بکه ريستورانت يا ته يه، ههر وه خته کي تو بيته نه رويجي، گوننه ها ته ل ستوي ته تو شهرم بکه ی. يان هه ما ژ که ره ما خوه ته له فونه کي بکه، دي خزمه تا جه نابي هه وه کهين.	
20	v		150	ههر وی په يوه ندي ب برايې خوه کر. وی د مهيدانا غازفروشتني دا... فه نيي غازي دانا و ل ته له فوني ته ماشه کر و هژمارا دريژا دهر فه ی وه لاتی ديت ل سه ر شاشه ی و گوت: ((يا فه تاح يا ره زاق، چ ره قمه ژ دهر فه ی وه لاتی په يوه ندي ب من دکهت؟!)) پاشي پيچه کي هزرا خوه کر و دلي خوده دا گوت: ((نه کو نه فه نه و ره قه م بن، يين کارتا مروفي ددزن؟! بهري زهنگ ب دووماهی بهيت، ب لفينه کا که ريگرتي، ته له فون گرت و قيني غازي راکر و کره د بو ديا ترومي پلي دا.	
21	v		162	من جاره کي فيا حه بکه کا فيا گرايې ژ هه فاله کي خوه گانکه ر وه ريگرم و بجه ريبنم. من ژي ب چوفه وه رنه گرت و خوار. پشتی هينگي نه ز چومه دائيري و نه ز ل گهل فه يره که چه کي ناخفتم و من هند زانی کابرای وه کي ماری سهري خوه راکر هه هه هه! نه ز وی روژي بوومه سينه ما بيپاره، هه تا ئيفاري نه ز مامه وه سا و نه شيام ژ ژورا خوه دهر که قم! ژ بهر زارؤکان بياف ژه نه بوو، خاتووني بينمه د ژورفه و کرمي خوه بشکينم.	
22	v		165	گولزهر گه لهک يا فيچؤسک و نه حه جم تيبووي! نه فه گه لهک جاران مديرا مه ده رسئ نه ز گازيکرم و به حسي- وی دکهت کو نه و ژي وه کي هندهک هه فالين خوه ههر روژ يا ل گهل جحيله کي و بينامووسيا ل گهل دکهن.	
23		v	-166 167	نه م عه بدين گوننه هکاريين، پيغه مبه رين مه نه دمه عسو م بوون و گوننه هين کرين و خوداي غه فؤر و ره حيم ل وان بورييه. چيروکا ئاده می و حه وايي،	

				ئىبراهيمى، مووساي و ھەتا خاتمى ئەنبىاء، جارا دى من بۆتە بەھسى- چىرۇكا وى و ئىبلىسى- و تەيرىن غەرانىق و سەنەمىن مشرکان گۆتبوو! ئوو گەلەك نمونەيىن دى يىن ھەين كۆب اشترىن بەلگەنە دەھى دىنەن دونياي دا	
v			167	ھەزرىتى ئىمامى، ل وھلاتى من گەلەك جاران دگوت ھەچى زىناي ل گەل ژنەكا نە ژ دىنى خوە بکەت، دڤىت ھند جنبات اوى دريژ ببت كو د ئاڤى دابمىنت؛ ھەتا گېرھە بن پېن وى دگرت! بەلى ئەز خولام، فېجا من ژ زىناي خرابتر، لەواتىيا ل گەل نېرموكە كا ئەز خاپاندىم كرىيە!	24
v				دى وەرە ھەى كلېسى. بېنانوخوي، ئەفە تو ل كووفە بەرزەبووي! بابو تو بەرزەبووي و بوويە بزىسى- رىستورانته كا مەزن ژى ما دى بۆچى تەلەفۇنا خوەگرى؟! ب راستى تو دھۆكېيە كى توزوباي ھەھەھەھە!	25
	v		170	ئا ژ نوو ھاتە بېرا من، باشە ما تو بو ناچىيە ئوفىسا حزې جارە كا دى بېيە كادرە كى چالاك و كارى خوە بکەى، باور بکە بېناف ساسۆنى، دى بۆتە ئەو شۆلى تە بڤىت بىنت؟ ل بارە گايىن سىياسى پتر مەجالى شۆلى ھەيە. راستە خەلکەك ل فېرە، بارە گايىن حزىين خوە ب نائى كۆمبەندىن كەلچەرى فەدكەن، لى ھەر چالاكېيە كا ھەبت د وان بارە گايان دا دھئىتە كرن، خوە بازرگانىيا ماددەيىن بېھۆشكەر ژى دكەن، ل فېرە ھوكمەت گەلەك ماى خوە تىناكەت، ھندى كارتىكرنى ل ئاسايىشا نەتەوھىيى يا دەولەتى و خەلكى ب گشتى نەكەن.	26
v			171	بېناف ساسۆنى ئىك ژ سەدان دز و گەندەلېن كوردستان تالان كرى! پشتى پېچە كى فەماي، پاشى پېقە چو: ((بەداخەو، ئەنجامى سەر شۆرى و بېئىردەييا خەلكى كوردستانى نڤسى، ئەو دى ھەرتم ل وان سوار بوويى بمىن و ب تەنى گازندە، مەلاقى، درۆزنى و بېئوژدانى دى كارى وان بە)).	27
v			173	زارۆك، سەيركە ئازادىيا بازارى ھەشىشى. و ئەفۆنى! بەس لە بېرت نەچى، جۆرەك تايبەت ھەيە ب نائى ماريچوانا، ئەو ل فر قانونىيە و ھەر كەس دكارە ژ خوە رە بكرە!	28
	v		187	خالۆ، شاخدارى، كىلېبەدارى، پەنجدارى، دوەلاتىن وەك وھلاتى مە ھىشتا نڤسى دا گەلەك نۆرمالە. ژ بەر كو ھەكە تو وەسا نەبى، دى بىە پەپووك و ھەمى گيانەوەر دى تە خوەن، ھىشتا گەرا گورگى نەھاتى! ... خالۆ، شاخىن تە د بچووكن، ژ بەر ھندى ل وھلاتىن ژ مېزە شاخ و پەنج و كىلېبە لى بىرارىن عەمەلى نەكەين، دى ئەم ب خوە ئىكودو وەك زۆمىيا خوەين! ھەھەھەھە!	29
	v		191	مەيدانا فرۆشتنا غازى دا گازندە ژ تە كرن كو تو مرۆفە كى بېرەحمى و تو تەلەفۆنىن وان ناراكەى... گوت: ((تو باش دزانى، نىفە كا وى پارەى من بۆ تە دەين كرىيە و نىفەك ژى پى زارۆكېن منە، منەت و ھىڤى ب سەر چوڤو نە؛ ھەتا من بۆ تە ئەو بەلگە سەختە كرىن و ئوو تو پارەى خەلكى ناھىئىرى! برا نە وەكى تە، ئەفە چ ل تە ھاتىيە؟!)).	30
		v		پشتى تە نائى بېناف ساسۆنى ل سەر شاشەى دىتى، ھەر زوو تە خوە شەپلاند و گلاسائافە ماستى دانا و بەرسفا وى دا ... گوت: ((شەيدا، ئەز دزانم تو ب باوهرى پى بۆ حزبا خوە خوەبەخش كاردكەى، لى مەعقوول نىنە تو د ناف پارەى دا و بەلاش كار ب كى. تو سەحكە رەوشا بازرگانىيا قاتى دوپى پى ئوفىسى، ھەكە تو ھەژ تىجارەتى بکەى، تو دىشى جھى خوە وەكى سەرھەد فەرخۆى و گىۆ چەلەبى ل وىرى بېيى، ئەكيد پاشى دى مە شۆلېن مەزنترب تە ھەبن ھەكە تە جھى خوە ل وىرى دىت!)).	31
		v	201	نېزىكى ساتە كى ھەو ھەلگە دۆسىيە فەكرن، لى دوسىيا ژمىرارىيا پرۆزەيىن خوە تە دووماھىيى فە كر. وى تومار ھىنا دەرئ و سەنت سەنت، دىنار دىنار بۆ تە وەك ھەر ھەر جار ل گەل بەلگە و پىسۆلان دىاركرن و دووماھىي گوت: ((من ھەفتى و پىنج وەرڤە ژى ل جوانكارىيى مەزاختىنە و خوە بۆ تە كرىيە شوربا نەساخان!)) ل ناف چاڤىن تە دايى و تە ھزر نەدكر ئەو زېرە پارە دى ل ھندى چت.	32
		v	202	ئەز دىنارە كا خوە ناھىلەمە ل كوردستانى، شاخدار و كىلېبەدار و پەنجدارىن وەكى چەپەر مەھرانى مفاى ژى بېين! من پى خوشترە بىانى مفاى ژ مالى من	33

					ببین!
	v		203	پشتی من پتر دەمی خو دایه قاتی دوپی ئی ئوفیسی، گەلەك دیمەنن چافین من باوهر نەدکرن راستنە من دیتن! ئەز وەسا د وان دیمەنان دگەهشتم کو پتریا ئاخفتنن دەر بارە هی هەفرکییا سیاسی د وەلاتی من دا دەینە گوتن درهون و ب تئی خەلکی خشیم باوهر دکەن و ل فیری دونیا یە کا دیه. ب گوری ئی دیتئی، ل قاتی بی ئی ئوفیسا حزبی ب تئی زمانن بزنی و تیجاری دئاخفتن و سوحەتین نەتەوهی و سیمبۆلین پیرۆز ژ بابەتین تۆزگرتی بوون	34
		v	-204 205	من نە دزانی گیۆ و سەر حەدی جسرە ئی تیجارەتا تریاک و حەشیشی ل نافبەرا بۆکائی و جۆله مێرگی و ئۆرۆپا ب سەر یەرشتیا جەنابی سەیدای چی کریی!	35
	v		210	کۆشئیر پیچەك قەما و بەرسقا دای: ((ئەو ل سەر تە دمینت، کا تو دئی چەند هاریکاری، ژ بەر کو یین وەکی تە د چلسالییا ژییی خوەدا، هەکه خودان هاری خوە بکەت، هەکه مەژیی وی بەرفرەه ژئ نەبت، کیم ژئ ناکەت، ژبەرکو شاخ نەماینە!)). دەمی وی زانی گیتولی تە پیچەك شیلیبووی، وی ل ئاخفتنا خوە زیده کر: ((تو خوە توورە نەکه، بابکالین مە ژئ بەری هزاران سالان، شاخین وان ژ شاخین کیفییان مەزتر و تیژیروون، ئی ب بۆرینا دەمی هەر کووت بوون، بەرانبەر مەژیی وان فرە بوو)).	36
v			214	کلئیس، ما مروف دشیته ژنکا، سالا من تەمام بوو، دا چم، وی تەلەفون کر، سەکو دئی چمە کوردستانی دایکا من یا بئسەر روبەرە و برایی من دئی ژئ هینت و خووشکا من دئی شووکەت، هەما من ژئ هەفساری وی د سەردا هینا و گوتی: هەمە رە دەف وان زرچە پۆزا کادی چ دەتە تە.	37
v			215	قەنجە، نەها تو بوویە سنیلە و زارۆکینییا تە نەمایە، هەکه جارە کا دن ئی نە زفیری. پیرەك، ئەف د قەزەنجا تە دایە، هەیاچار – پینچ مەهین دن ژئ هەرتم ئەتمۆسفی دئی تاری بمینە و روژ تەنە یە هههههههه!	38
v			215	کاک کاویس، تو ئی سەر ژنکی بهیلە، هندی تو بووی بیژی، ئەو هەرتم مینا خوە دکە	39
v			215	نەنە بیبیکۆ، ب تئی تو هشمەندییا خوە کۆنترۆل بکە، ئەز وی ژتە رە لیستۆکا سپیادرمانی بینم، هههههههه	40
		v	222	کچا من، ئەم ب وی حزبی مروفین هەکه ئەو نەبایە، باوهر نەکه چو جارار ئەم بباينە خودان خوارنگەه، کافی و غەسل و کارگەه و خانیی ب بیست دەفتەران ل سەر لیفا ئەقیانووسی، وەکی تو دبیین!	41
	v		226	گیان، ئەو سیمبۆلی ماهاقیرایی پیرۆزە، کائی چاوا بەری رهش سیمبۆلی خودایی هەویە و جودایی ئەو پی هەو بەرە کئی رهشە و پی مە پیکەرە کئی رەنگینە و هەمی خوەشی و گەشینی و بهارە، ئەو قوربانیین ئەم ژئ ددەین هەر ئەو بهارە و خوەشییە؛ ئی قوربانیین هەو خویزیژتئا گیانە وەرانی کو دەرپرین ئی رهشاتییا وی بەری دکەت!	42
		v	232	شەیدا، من هەقالین سەرکرداتی ئاگەهدار کرینە ب هەلوئست و شیائین تە، پشتی مە خیزائی تە هینا یە دەف تە، من وەسا پینشیار کرییە تە بقە گوهرینە بارە گەهی شاخی پارتییا مە ل ئۆرۆپا، بەس نەها د نافبەرا مە دا بت! ژیر نەکه، دئی مە شۆلین مەزتر ب تە هەبن!	43
v			244	فییجا عەوایی بو مە، هیشکو ئەم شۆلین خوە ژ کەری، وەکی دینئ مە پی پیرۆز ئەم دکەین و دبیزنە هەو، ئی هوین ب دزی و گونەه دکەن و نایژمە مە!	44
		v	250	بیناف ساسۆنی، جارە کا دی بەحسی- شەهرەزایی، وەفاداری و زیرەکیا تە دکاروبارین حزبی داکر و ب شانازیقە دیارک رکۆ ژ بەر هندی وی تو بوو بارە گەهی تایی حزبی ل ئۆرۆپا دەستنیشان کری... پشتراست بە، تو دئی فایده کە ی و بو تە خراب نینە. تو دزانی هندی تول ئوفیسا بۆدۆی بمینی، دئی هەر وەك سەریازی مە جهۆل بی، باشترین دەستکەفتی دئی دەستکە کئی گولان داننە سەری گۆری تە و نە زیده تر، ههههههه.	45
v	v		254	سەر فەرازییە بو من کو بەرپرسە کئی نافدار ل سەر ئاستی مەکتەب سیاسیا حزبه کا مەزن؛ مینا جەنابی سەیدایی زۆر زۆر زۆر بەرئز، بیناف ساسۆنی؛ وەك ئەفیچرچی شەرەفخانی بەدلیسی بهیت خزمانیی ل گەل من بکەت!	46

				ههلبهت بهرهمی وی خزمانیئی نها ئەز خوه سەر بلند ل دهۆکی دبینم و دهرسوکا من یا ل نیفرۆ، منهتا چهپەر مههرانی و هندی د وهکی وی ل بئی پی من، چو جارن ئەز هزرا دهلنگی ژنا خوه بو وی و ئە کبەر واحدی ناکهم.	
	v	255		ب راستی گهلهك نهما بوو دیسا شاخین من بهین، پشتی من دیتی، شیعارئ ((بان کوردستان یان نهمان)) درهوهکا ب شاخه! ل ویرئ ژئ ب تئئ کوردیی و خهبات و نزانم چ ماسکین درهویئن، راستییا وی دژبهرییا ههفدویه و بازگانیا ههموو تشتیه و ههلی وی بابئ وی بو خوه باشتر بزانت! ... یاسا و ريسا، کاغهزا د گلاسا ئافئ دانه و ب تئئ فهقیر و مهقیر فهدخۆن.	47
	v	256		من ژ میژه دفیا بیژمه، بهس من دگوت: مادهم پی مرتاحه ل جهئ خوه جارئ بلا بمینت. من گوئییه ته و دی بیژمهفه، مه گهلهك شۆل پی ب ته ههین، هه ما تو دی چیه خاله کا گومرکین سنۆری یان مهزن وهزیفه کی باش وهرگری و دی وهکی مه شۆل کهی، ئەز باوهر دکهم دی ب دلئ تهبت، چونکی خیروییره و تو قهت پهشیمان نای	48
v		-256 257		ته ئەم ژ ناف کهس و کار و خوهشتفییین مه هیناینه ئی دوولکئ دونیای و مه گوت: بلا شوونا شهپهناخا ته ل گهل چهپەر مههرانی و بهرپرستئ دی، مه ناف ببین، ئەم دی خوه بو ته کهینه قوربان و ل گهل ته بو خوه رهفین. ته نوکه ئەم هیناینه ئی قیرئ کو شهش ههیفان روژ ل مه هزرته و شهشان تارئ ل مه هزرته و ئیشین نهفسی ئەم هه می یین گرتین، ما ته ل دهۆکی چ دی ژ خودئ خوه دفیا، کورسی، پاره، تو درهچۆئ سیناعئ، کورئ جوندیئ باشچاویشتئ- ساکودریای و ته کولیزا قانون و سیاسئ، ب کلاواتان ل ههلیرئ ب دووماهی هینا! ما ئەفه نه دوعا دایک و بابانه!؟	49
	v	258		ب راستی من باوهر نه دکر جهنابئ وان زۆر زۆر بهرئزان، وهسا د قهدر گرن و دی ریزی ل من گرن! بهری هینگی من وهسا تهخمین دکر کو مروف نه شیت ل گهل جهنابئ وان باخفت، لی ب دروستی خه یالا من درهول من دکرن... پشتی بیست و ههشت روژان ئەز مایمه د ناف وان دا و من باش ئەته کیتین وان زانین، روژا بیست و نههئ زۆر زۆر بهرئز جهنابئ بیناف ساسۆنی گازی من کر و ئەز و ئەو و زۆر زۆر بهرئز جهنابئ چه مگیزکی پیکفه روونشتین. پشتی ب تیروته سهلی مزگینیا شه رهفا دامه زانندا من وه کارگری تایی حزبی پی سه رهکی ل دهۆکی دایه من... ههردو زۆر زۆر بهرئزان پیروزبای ژئ ل من کری و ئەز هه میزکریم .	50
	v	260		که کو، یا چۆی چۆ، ئەو کیشه یا ته و کاک چهپەر مههرانی و هندهك ههفالین دی و کوتلو کوتلانی و نزانم چ روودای، ئەو بهری چار سالان بوو، ئەز ل فیره نه بووم، که ههقه و کی نه ههقه، ئەو چۆ و دی بهرپه رهکی نوو فه کهی! تو هزر بکه، فیره سازیه کا دییه و هه ر ئیک کارئ خوه دکهت. دبت جهنابئ ته ژئ بزانیته، دینئ من ژ جوو و کوتلانی دجت. ئەوا ل سه ر من جهئ تو چهز ئئ دکه دی ل ویرئ کارکهی و وهك هه ر کادره کی دی دئ ته ماف و ئەرکین خوه هه بن و زهبت و ئیلتیزاما حزبی ل دهف من گهلهك دگرنگن.	51
	v	262		هه که ئەم ئیعهادهت هه یکه له بو حوکمرانییا خوه نه کهین، ب ئی دهستوداری جاره کا دی دئ بهرانبه ر دیرۆکی شه رمراز بین. هه ر چهنده ب دلئ هندهك هه فالانینه ئەز ئی راستییا ته حل و ده رمان دبیزم، لی دئ هه ر بیژم و بیژم... برا گیان ، ئەفه واقعه، یا هۆلئها تیه، تو نوکه نه چیه بهر سیه را شیره کی و پۆسته کی نه ده ته ته، هه موو دئ ته پشتگه ه کهن و دی هه ر د جه دا قوتی	52
v		271		مالا ته، تو ژئ بو خوه زهوقی چئ که، هه رۆ خفشهك دو یین غه زالان ببه د ویریه، بلا هه تا سپیدئ بو ته سه مایئو مه ساجئ بکه نو د بهر سینگین وان بچه ره، دونیا ب بهر چو ناکهفت!	53
v		272		ئا، کاک شهیدا، هاته بیره من، ژ منقه گوننه هه ته ب تئئ د وی قشلا خانیه، هه ما بو خوه بده بکری، ئەز باوهر دکهم، دی نیزیکی دو - سئ هزار دۆلاران هه یفانه دی بو ته بیقه هین، به لی دئ، تو ژئ شوکه کا مه له کی بو خوه بگه یان بکره، دی تیر زهوقی بو خوه تیقه بهی، و کیرئ ئەفرۆ د قونا	54

					سوباھى بگىت.	
		v	301	301	شريك، ئانكو بېدەنگى نېشاننا رازىبوونىيە. ھەھەھە كەكۆ، باوەر بگە من ژ بەر تەبە، تو خودان شيانى و شەھادەيا قانوونىي، ئەز دزانم، تە گەلەك خەون و ھىقى ھەنە، دىت سوباھى، پوستە كى باش ل پىششىياتە بت، ھەكە جماعتە تەزكىيا تە نەكەن، دى بۆ تە گەلەك ب زەحمەت كەفت!	55
		v	312	312	خزم، مانى تو باش دزانى تو ژ ئورۇپا زفريپە داکو پۇستە كى باش وەربگىرى. مە كارگىريا فرعى ئىيى، ل دووف پلانا خوە، وەك دەستپىك دانا، ئارمانجا مە يا سەرەكى پەرلەمانە، دفتت ھەر تە بگەھىنى. ھەلبەت ئەفە ژى نەيا ب ساناھىيە. دفتت ل دەستپىكى تو پەيوەندىيان ل گەل كاك داريوشى و عەشیرى خوەش بگەى. تە پرچا خوە ژى چى كرىيە، ئانكو نيازتا تە يا زەلالە و بەردەوام بە و سەرکەفتن مسۆگەرە	56
		v	316	316	ئھا ھۆسا برا، وەكى زەلامىن مەدەنى و عەشیرى خوە سېورت بگە. وەلەو تو ژ مالا خودانى سېورتى، بەس ھۆسا دى بىيە ئەلسپورتە كى دىلۆكس و كەس نەدىتى وەكى جىئىلپىن ئەفرو دىپىژن	57
v			320	320	مخابن تو دەرکەفتى بابە كى فاشل و ئىنتىھازى و ب تى تە فشوويى بەرۇكا خوە! ئەز پى دوى خەمى تو خوە وەك بسورمانەك ب تى نە چۆيە جەجى و عومرى و كوردپەوەر ژى دياردكەى؛ ھەكە ب تى تە تارىخا خوە ل بىر ھىنابايە، تە ب حەياتا خوە ئافى كوردىنىي نەدھىنا سەرخوە. ديارە كوردىنىيا ئەفرو ژى پىرىيا قارەمانىن وى ساقىتىن وەكى تەنە، لەوما مە ھركەرە پىزى! ب راستى مخابن تو باپى مە پى! تە ھندە ئاخ نەھىلا ئەم خوە پى بىقەشپىن! ب راستى مرۇفى پىلاقەك ژ روويىن تە ھەبايە، ھەتا ھەتاپى ھەمى چىايىن كوردستانى تىكفەدابانە نەددىريا! ھەر نوکە تو نە باپى مى و خوە سەنتەك ژ مالى تە ژى من نەفتت!	58
v			327	327	برا ما ئەم شەمۆشەمۆپىن تەينە! ھەر ب دووف حەزىن تەفە بىن! تو دزانى تو بۆجى ژ كوردستانى رەفى؟! پاشى خودى كەرەم كر و ژ كوردستانى پىر تو زەنگىن بوويى و ئەم ھەر خودانىن خوە و فرۇشتنا غازى بوويىن.	59
v			333	333	ئەرى شريك ئەفە ھوين چ دكەن، من گۆت نوکە ھەو ھەو بۆ مە بىيىكەك چى كرىيە؟ ھەھەھەھە ... پاشى خزمەتكارى ب چافە كىن گىرى سىكىسى-گرتى بەرسقا ھەو دا : ((مانى ھەفالى تە ژ خوەشپى دىرەزت)). چىچى، قەت بۆ خوە نەكە خەم، جارا بھىت دى فاكسىنە كى بۆ مستر شەيداي دلنىن، فىچا دى بىنى دى بتە ستىنگا ب باپى فەدەت ھەھەھە!	60
		v	345	345	شەيدا، پارى تە ژ ئەفرو وىفە ل من حەرام بت، ئەز خوە دىنارە كى ب تى ژى بخوم. من ب ھارىكارىيا لاوى خوە سوبحانى و ھندەك ھەفالان بۆ خوە كارگەھەكا بچووكا چىكرنا كادە و شىنىيىيان فەكرىيە. ھندى كو تو نەھى ل گەل مە وەك باب بژى، ھىچى مە و ھىچى تە و چو جازان نەپىژە من خىزانە كى ھەپى!	61
		v	353	353	ما ھەكە كورى حەجى جوندى ساكودىياى، بىتە زەعمى دونىايى، نەپەرلەمانتارى كوردستانى و مالى نەجىم جادرى ھەبت، دى قورىشە كى دەتە ئىكى ژ مە؟	62
		v	354	354	كۆسىونا بالا يا ھەلپارتان چو خالىن سلى، دەولەت سەرى ھەفالان ب سەركىشىيا مەمەد فەرحانى؛ وەك خەلكە كى دى ل سەر مە نەگرتن. پۇستەر و فلىكسىن مە ھەمى قانوونى ھاتبوونە ھەلاويستن و ل جەھىن بەرچاقبوون. بەرنامە پى مە بەرەفاژى يىن ھندە كىن دى، بەرنامە يەك مەنتقى و تىرۆتەسەل بوو و ل گەل سىياسەتا راستەقىنە و نەتەوھىييا حزى دگونجا. ھەر وەسا درووشمىن مە، گەلەك واقى بوون، تژى كوردىنى و خوەراگرى و ئافەدانكرن و پرۆژەپىن خزمەتكارى بوو	63
v			-357 358	-357 358	ھەى بىعارى بىعار، تو ھىشتا دناخى؟! تو شەرم و عەيب ژ خوە ناكەى، ئىدى ب چو رەنگا ئەز و توپىكفە ناقەتىنن! تو دزانى تە ئەم ب ساخى كوشتىن؟! ئەو سومەھتا مە ل ناف خەلكى خوە ھەپى، دەولەت سەرى تە ھەمى چۆ. بەس بۆ تە نەخەمە، تىشى تە دفتت پى ل بەردەستى تە، بلوكىن دۆلارى، فىچۆسك، فىنۆك و قەحبە، قەسروفوسور و سەنتەنەت، ھەما كى	64

					بايه دا ژ ته خاربرته كهت؟! بهس نه ب ناسين ته يه، ب ناسين مهيه، هه كه جارا نيكې هم ل دووډ ته هاتين، بلا تول كولانين توروپا بهلك ببايه. تو خوه دبيني مروښهك، بسورمان و كوردبهرور و قوزلقورت ژى، وهلا مخابن، بين ووهك ته ببنه نوونه رين خهلكه كي؟! بهس دياره نهو خهلك ژى ژ ته خاربرته يې دهنكي خوه ددهته ته. تو وهختي مافي خوه و خيزانا خوه نه زاني، نزا دى چهوا مافي ملله ته كي زاني؟! ب راستي مهلا شهيدا، ته هند ناخ نه هنيلا هم خوه يې فه شيرين!
v			367		كاك شهيدا، مادهم ههر تو يې رژدى كو هفتييه كي نه دهر كه في، نه ز دى بو ته چه پكا هينم، وه كي ته بقت دى خوه ژيرفه كه ي! نه كو ماددين بيهوشكه رن بن؟ محهمه د فهران كه ني و بهرسفا داي: ((به لي بيهوشكه رن، بهس قانونينه. مخابن، چيچي يا كه مبودى ژى چو، هه كه داهينمه دهف ته، بلا هتا سپيدى تو د كه له خي وي چه ريبايه، هه هه هه هه
v			369		وي بيستكا محهمه د فهران ل كوچكا ته كو رهوشا ته گه لك باشتر بوو. ژ بهرهندي ته ژ وي خواست كو پيكفه فه خون. وي ژ بهر كو بهري دهمه كي كيم شيف خوار بوو، داخوازيبا لنيوريني كر كو وي گافي فه خوهت، لي سوزدا ته پستي هه لېژارتان هوون روونشته كا بهرفه ره دانان و ب شه كالان فه خون
		v	378		نها فه هه وهه ري تيتان جوندى چه رموكيه، ل پشت ماسكين سهخته و درو، خيانهت ل مالا خوه، ملله تي خوه و خهلكي خوه دكر. په يچي نه نتيجاش، په يچي دهنكي ملله تي و قيژيپين دايكين شهيد و پيشمه رگه يين خودان دوز و زحمه تكيشان، سوز و په بمانان ددهته هه وه كول روژين بهين ب ريزبه ندييه كا جوان هه مي بيرهاتنين في خائين و خوه فروشي بو هه وه يين هيزا بهلاف بكه ين... ههر وهسا هه وه يين هيزا ناگه هدار دكه ين كو پستي هينكي روپه لين ره شين زيانا بيناف ساسوني، چه پهر مه راني، عرفان ميروى، عيسو ميروى و گه له كين دى ناشكرا بكه ين. نه فجا چافه ري بن!

نه نجام:

- 1-چينين جفاكي نيك ژ گرنگترين بابته ين زمانفانيا جفاكيه كو كارتيكرنه كا بهرچاف ل سهر زمانى ناخفتنى هه يه، نه ففهي ب شيويه كي ديار د جوراوجوريا زمانى ناخفتنا هه وي جفاكيديا ديارديت.
- 2-زمانى ناخفتنى دبته ريكه كا سهره كي بو ژنيكجوداكرنا چينين جفاكي، نه وژي ب ريكا نه وي زمانى كه سايه تيې د ناف جفاكيديا و د زيانا روژاندا بكاردهينيت و نه ففهيه دبته فاكته ره كي سهره كي كو هم بزاني كا نهو كه سه ب سهر چ چينا جفاكيه يه.
- 3-د رومانان نه نتيجاشدا يا دياربوو كو زمانى كه سايه تين رومانى ل دويف چينين نه وان بين جفاكي د جيگر نه بووينه، بهلكو بهرده وام گوهورين د سهردا هاتينه و د هندهك پارچاندا كه سايه تين رومانى زمانى چينا دهسته لاتداران بكارهينايه و د هندهك پارچين ديترا هه مان كه سايه تي زمانى چينا نرم بكارهينايه، واته زمانى كه سايه تين رومانى ل دويف نه وان بيهرين بو چينين جفاكي هاتينه دانانجيگر نه بووينه.
- 4-د سهر جهه ي رومانيدا زمانى چينا دهسته تدار د (15) پارچاندا بكارهينايه كو ريژا نه وي دبوو (22.3880)، زمانى چينا نافه راست د (18) پارچين رومانيدا هاتيه بكارهينان، ب ريژا (26.8656) بوويه، زمانى چينا كريكاران د (4) پارچاندا بكارهينايه، ب ريژا (5.9701)، ل دوماهيې زمانى چينا نرم د (30) پارچاندا بكارهينايه، ب ريژا (44.7761) بوويه.

ليستا ژندهران:

- 1.George Yule (2006), The study of language,3rd Edition,Cambridge University Press.
- 2.افيتش، ميلكا (2000)، اتجاهات البحث اللساني، تر: سعيد عبدالعزيز مصلوح و وفاء كامل فايد. الطبعة الثانية. مصر: الهيئة العامة لشؤون المطابع الاميرية.
- 3.بشر، كمال (؟). علم اللغة الاجتماعي (مدخل). القاهرة: دار الغرب للطباعة و النشر.
- 4.بيرفان محهمه د شهريف (2010)، جوراوجوريا زمانى ل دهفرا بههدينان، ناماماسته ري: زانكوي دهوك: كوليزا نادان
- 5.ج، فنديريس (1950). اللغة. تر: عبدالحميد الدواخلي ومحمد القصاص. القاهرة: مطبعة لجنة البيان العربي.
- 6.جاسم، زيدان علي (1993). دراسة في علم اللغة الاجتماعي. الطبعة الاولى. ماليزيا: بوستاك انتارا.
- 7.جسبرسن، اوتو (؟). اللغة بين الفرد والمجتمع تر: عبد الرحمن أيوب. القاهرة: مكتبة الانجلو المصرية.
- 8.دمياطي، محمد عفيف الدين (2017). مدخل الى علم اللغة الاجتماعي، الطبعة الثانية، اندونيسيا: مكتبة لسان عربي للنشر و التوزيع.
- 9.عبدالعزيز، محمد حسن (1991). مدخل الى علم اللغة. القاهرة: دار النمر للطباعة.

10. عەبدولعەزىز، محەمەد حەسەن (2021). زمانەوانىي كۆمەلەلەپ، وەر: نەرىمان عەبدوللا خۆشناو، چاپ: يەكەم، ھەولېر: ئەمىر بۆ چاپ و بلاوكرنەوہ.
11. عەلى، شېرزاد سەبرى و عەبدوللا، عەبدولسەلام نەجمەدىن (2011). زمانفانیا كارەكى، چاپا ئىيىن، دھوك: دەرگەھى سىپىرېز بۆ چاپ و بەلافكرنى.
12. نافشكى، تەحسین (2023). ئەنتىجاش شەيدا و سىما و راھىلانا پەقوووشكان. دھوك: دەرگەھى سىپىرېز بۆ چاپ و بەلافكرنى.
13. مختارى، عمر (2022). دور اللغە في تشكيل وعى المجتمع. مجلة دراسات انسانية واجتماعية، عدد 11. مجلد 2. الجزائر: جامعة باتنة الحاج لخضر.
14. مەھدي مشكوه الوبي (؟)، توصيف وامودش زيان فارسى، چاپ دووم، مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسى.
15. هدىسن (1987). علم اللغة الاجتماعي، تر: عبدالامير الاعسم. الطبعة الاولى. العراق: دار الشؤون الثقافية العامة.
16. وافي، علي عبد الواحد (1971). اللغة والمجتمع. مصر: دار نهضة مصر للطباعة والنشر.
17. ئەمىن، ئەمىر محەمەد محەمەد (2022). زمانى ھاوبەش ل كۆ زمانەوانىدا ھەرئىمى كوردستان بە نموونە، نامەى دكتوراھ. ھەولېر: زانكۆى سەلاحەددىن.

Available online at <http://aran.garmian.edu.krd>

Aran Journal for Language and Humanities

<https://doi.org/10.24271/ARAN.2025.01-01-10>

The language of social classes in the novel Antigash

ARA ALI AHMED

Department of Kurdish Language, College of Languages, University of Duhok, Kurdistan Region-Iraq

Article Info		Abstract : Social classes consist of a group of people, Each group in society has special characteristics, such as: power, money, civility, and level of culture, and these things affect the language of their speech, Research questions: Is speech language a method through which social classes appear? The research consists of two axes, the first is the general content of sociolinguistics and the second is the application of the language of social classes in the novel Antigashda, The results showed that the language of the characters is a way to know which characters belong to any social class, and the language of the novel's characters was not fixed, One of the characters sometimes belonged to the aristocracy, middle class, or lower class, The language of the lower class is one of the most used languages in the novel.
Received	May, 2025	
Accepted	July, 2025	
Published:	July, 2025	
Keywords		
Applied linguistics, sociolinguistics, linguistic diversity, social stratification, the novel		
Corresponding Author		
ara.ali@uod.ac		